

This is an electronic reprint of the original article. This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Houtskärs sista kommundirektör Mikael Grannas

Svenskberg, Disa

Published in:
Pro Houtskär

Published: 01/01/2021

Document Version
Final published version

Document License
CC BY-ND

[Link to publication](#)

Please cite the original version:
Svenskberg, D. (2021). Houtskärs sista kommundirektör Mikael Grannas. *Pro Houtskär*, 2(1), 4-6.
<https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe202201148435>

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Houtskärs sista kommundirektör Mikael Grannas

Text: Disa Svenskberg

Artikeln baserar sig på en intervju med Mikael Grannas.

Den långa vägen till Houtskär

Mikael Grannas är hemma från Åbo, har gått sin skola där och studerat vid Handelshögskolan vid Åbo Akademi. Han gjorde karriär inom privata sektorn och jobbet förde honom vidare till Schweiz. Men hela tiden fanns en anknytning till Houtskär, hans föräldrar hade en stuga på Sördö.

Då barnen i familjen Grannas uppnådde skolåldern, började de fundera på om de ska flytta tillbaka till Finland. Grannas förde diskussioner med olika företag inom teknologi, men det gav vid handen att resedagarna skulle ha blivit många och boplatser skulle ha legat nära Helsingfors-Vanda flygfält. Det låter inte så lockande om det man saknar i sitt hemland är skärgården.

I samma veva råkade Grannas titta på Vega Åbolands hem-sida där det framkom att Bengt Backman var på väg i pension. Tanken om ett kommundirektörsjobb blev hängande i luften tills frun ett par veckor senare frågade hur det blev med Houtskär. Grannas tog reda på om jobbet. Det råkade sig dessutom så, att Houtskärs hälsovårdare också var på väg i pension och eftersom Grannas fru har hälsovårdarutbildning, blev hon på riktigt intresserad. Båda blev valda till var sin tjänst. Så gick flyttlasset till Houtskär och den nya kommundirektören började 1.9.2004.

Kommundirektörsjobbet

Hela den offentliga sektorn fungerar med en annan logik än den privata, men Grannas kunde börja med uppgifter inom sin bekvämlighetszon, dvs. Houtskärs ekonomi var i dåligt skick, vilket behövde åtgärdas. Efter ett och ett halft år hade bokslutet ändå balanserats.

Vi frågar om vilka planer, visioner och strategier Grannas hade vid tillträdet och vad som blev viktigt efter hand. Han svarade att han alltid hade haft tankar om att det skulle behövas mer liv i Houtskär och för det behöver man skapa förutsättningar för människor att bo och verka på plats. Den tiden var det viktigt att människor var skrivna i kommunen, eftersom stadsandelar räknades per invånare. Efter sammanslagningarna har det blivit viktigare att människor vistas i Houtskär och utnyttjar lokal service. Strategin var att skapa samarbete mellan fastboende och deltidboende. Det gällde att nyttja deltidboendes kunnande, erfarenhet och deras känsla för Houtskär.

Att skapa en brand för Houtskär fanns också i tankarna, det skulle vara någonting som genast skulle föra tanken till Houtskär, såsom Eiffeltornet betyder Paris. Tankarna gick genast till Houtskärs sockenfågel ejdern, som har varit en viktig fågel i skärgården. Det kunde ha blivit en posankalik fågel, som barnen kunde klättra på. Det blev mycket diskussion om platsen, som man inte kom överens om. Hösten 2005 skrinlades tanken. Desto roligare är den nuvarande ejdern Ejnar, som finns sedan 2020 i Hållax-viken.

2004 kom ett första utkast till Houtskärs strandplan till påseende och Grannas tänkte att det inte kan ta alltför länge att fastställa planen. Familjen skaffade samma år en tomt, där de ville bygga ett hus för fastboende, men planläggningen tog så länge, att husbyggandet inte mera var aktuellt när planen fick laga kraft 2019. Hela processen var en lärdom i byråkrati.

Houtskär var en liten kommun, men alla funktioner fanns, precis som i alla kommuner. Houtskär representerades av en entitet för varje funktion; en skola, ett vattenverk, en socialsekreterare, en byggnadsövervakare, ett äldreboende osv. men det gav ändå en uppfattning om hur kommuner fungerar. Grannas hade dittills jobbat i den privata sektorn, där beslut fattas på ett annorlunda sätt. Att anpassa sig till den offentliga beslutsgången, med demokratikrav, olika utredningar och höranden och besvärstider, har inte alltid varit så lätt.

Inom de åboländska kommunerna hade man mycket samarbete, alla de åtta små kommunerna hade behov av det. Region Åboland hade möjligheter att få fram projektmedel. EU-medel användes effektivt i Åboland i jämförelse med hur EU-medel för det mesta används. Region Åboland hade mellan 12 och 24 projekt på gång samtidigt, bl.a. fibernätet och marknadsföring för turism.

Det fanns också ett nationellt skärgårdssamarbete, Saaristoasian neuvottelukunta, som är ett nätverk för skärgårdskommuner. Grannas deltog också i ett EU samarbete, Small Islands Network.

Arbetet med Träsk kanal hade just påbörjats. Grannas kände inte till hur man gräver en kanal och också i styrelsen och fullmäktige fanns det olika åsikter i ärendet. Till slut togs en utomstående konsult, vars bedömning var att kanalritningarna inte dög, man hade inte tagit i beaktande att marken kring den blivande kanalen var av lera och hur lera betar dig. Efter nya ritningar blev det till slut en kanal.

Hyppes värdshus kom till som en del av Region Åbolands projekt. Man samlade objekt i Iniö, Korpo och Houtskär för att kunna ansöka om projektmedel. Enligt Grannas vill turister ha övernattnig med kvalitet och i Hyppes värdshus kunde man erbjuda dusch och WC i varje rum. Vårdshuset fick en matsal, som precis kunde inhysa en busslast med kunder, åtta rum och ett mindre mötesrum. Huset blev färdigt precis före kommunsammanslagningen.

Verksamheten i Hyppes är inte av den art att en kommun skulle kunna driva den, så man utlokaliserade verksamheten. Marknadshyra var inte att tänka på och kommunen fick sponsorera hyran. Så bedrevs verksamheten några år, tills man sålde huset och verksamheten bedrivs numera av ägarna.

Gästhamnen behövde renoveras och fick över 70% EU-finansiering. Gästhamnen i Houtskär ligger på ungdomsföreningens mark, och marken hyrdes av kommunen på ett flera tio-års kontrakt. Gästhamnen genomgick ett genomgripande

upplyft. Verksamheten konkurrensutsätts enligt EU-regler (det var en förutsättning för att erhålla EU-projektmedel). Driften fortsatte med samma aktör som tidigare.

Kommunsammanslagningen 2009

Enligt Grannas var kommunsammanslagningen nödvändig, eftersom vårt samhälle inte känner till kommuner på olika nivå. För en livsduelig kommun behövs flere än några hundra invånare. Innan sammanslagningen diskuterades olika konstellationer, t.ex. om Kimitoöns kommuner, Iniös ställning osv. Slutresultatet blev ett bra sammanslagningsavtal, utan att ta ställning hur det hela genomfördes. Oberoende av resultatet var sammanslagningen en del av en samhällstrend.

Bra saker i Houtskär är hälsovården, Fridhem (äldreomsorgen) och grundskolan. Vattenförsörjningen blev bra då man började rena vatten med omvänd osmos under sommaren, då brunnar sinar.

Livet som utvecklingschef

Efter kommunsammanslagningen var Grannas utvecklingschef i Väsåbolands kommun i drygt två år och i praktiken chef för Region Åboland (som var på väg att läggas ner, eftersom Kimitoöns kommun byggdes upp). Jobbet fördelade sig ungefär två dagar i veckan i Korpo och 3–4 dagar i Åbo eller Helsingfors. Jobbet gick ut på förhandlingar om projekt och projektstart, förhandlingar med Närings- trafik- och miljöcentralen (ELY-keskus).

Hemmavistelsen inskränkte sig i praktiken till veckoslut. Det var inte hållbart i längden. Dottern kom i gymnasieåldern och det var dags för en diskussion om boplats. I samma veva kom det information om att Mariehamns stadsdirektör skulle gå i pension. Grannas hade lite skämtsamt sagt, att han skulle söka den tjänsten då innehavaren skulle gå i pension, men emellan kom en head hunter, som letade efter en person som stadsdirektör till Sibbo. Det visade sig att tankarna i Sibbo liknade dem Grannas hade och flyttlasset styrde kosan dit.

Från samarbetskommission till samarbetsdelegation

Samarbetskommissionen i Houtskär grundades 2003 som ett samarbetsorgan mellan fastboende och deltidsboende. Inom samarbetskommissionen bildades miljögruppen 2005, vars största verksamhet var att jobba för Hålxviken. Houtskärs kommun var det organ som kunde ansöka om medel. Kommunstyrelsen, alltså Grannas, var ordförande ända till kommunsammanslagningen.

Foto: Mikael Syrjäjä

Staden grundade år 2009/2010 samarbetsdelegationen som ett samarbetsorgan mellan staden och deltidsboende och i den har Houtskär en representant, en deltidsboende. Samarbetskommissionen i Houtskär fortsatte sitt arbete även efter kommunsammanslagningen, nu med Roger Broo som ordförande.

I och med kommunsammanslagningen försvann miljögruppens möjlighet att ansöka om finansiering för sina projekt via Houtskärs kommun. Gruppen beslöt därför att grunda en förening, som fick namnet Pro Houtskär rf. Grundarbetet gjordes av Cecilia Björkstam och dess första ordförande var Harry S. Backström.

Kommundelelegationen var ett organ, som sammankom varje sommar och varje fastighetsägare kunde delta. Delegationen valde nio medlemmar till en kommission, fyra fastboende och fem fritidsboende. En till representant valdes av kommunfullmäktige. Den grundades 2003, då Bengt Backman ännu var kommundirektör. Sista parlamentet samlades sommaren 2008.

Kommissionen utgav varje år sommarinfo, som var riktad till sommarboare. Det utfördes en enkät över vilken service sommarboare väntade sig, vilket ledde till grundandet av åtminstone ett företag. Kommissionen anordnade den första miljödagen 2005. Den organiserades av sommarboare och rönte överraskande stort intresse.

Kommissionen har koncentrerat sig på kulturlivet, miljöfrågor, näringslivet och på att utveckla servicen. Det fanns planer på en natur- och kulturstig, som skulle ha gått mot sportplanen, Fridhem, upp på berget och det skulle ha funnits skyltar, som skulle ha berättat om vardagslivet i skärgården, men markägarna gav inte tillstånd till stigen. Kulturstigsdelen gick på kommunens mark, så den kunde förverkligas.

På frågan om vad Pro Houtskär kunde göra nu, anser Grannas att de vore klokt att ta vara på sommarboarnas kunskap, kontakter, idéer, coachande. Med tanke på befolkningsutvecklingen är detta ännu viktigare nu än då, när delegationen grundades. Verksamheterna behöver nytänkande och det kommer utifrån.

Samarbetet mellan de olika kommunalföreningarna kunde ske med hjälp av den kontaktyta, som fås via Samarbetsdelegationen i Pargas. Det borde inte bara stanna vid diskussioner utan leda till något konkret, samarbetsfester eller dylikt. Man kunde också diskutera gemensamma frågor och jämföra.

Diskussionen fortsatte med frågor om camping, cyckelturister och -vägar, om turisinto och torgöppet i Näsby. Grannas tog också upp frågan om samarbete mellan Pro Houtskär och Kulturgillet, båda föreningarna har delvis samma intressen. Också fiberfrågan är viktig, om man vill att människor vistas här behövs bra dataförbindelser. Krav på datakapacitet kommer att öka. Houtskär har redan fibernät från Saverkeit till kommunalshuset och vidare till Träsk. ■